

NY MUSIK

i samarbete med

ABF, TBV, Länsbildningsförbundet,
kulturnämnden & Arts Worldwide

presenterar

Evenemangskonsert
gästspel från Korea

Folkmusik-, slagverks-, vokal- och dansgruppen

Samul Nori

"Folk kan knappt sitta still i sina stolar när Samul Nori framträder..." - New York Times

Månd. 9 mars kl. 19.00

Stadsteatern, stora scenen

Entré 35:- Medlemmar fri entré

Förköp i Stadsteaterns kassa

I Koreas femtusenåriga historia bildar den på Konfucius läror skapade musiken ett av de ursprungligaste elementen. Samul Nori representerar en musikform kallad nongak eller bondemusik, som sedan många hundra år har en given plats i fest och ritual. Av tidiga missionärer har denna musik beskrivits som hednisk. Etnologer har kallat den ursprunglig, och musikvetare har hävdats att den bildar grunden för koreansk musikkultur. Nongak-musiken finns dokumenterad tidigast år 297 e.Kr., då bönderna beskrevs dansa och sjunga dag och natt till ackompanjemang av rytmisk musik för att fira en lyckosam skörd.

Dagens musik har influerats av såväl schamanistiska som buddhistiska läror jämsides med folklig musik. I bylivet har den sin plats speciellt vid nyårsfesterna, då den ofta utövas av kringresande ensembler. Sedan 500 år tillbaka har dessa framföranden ofta haft inslag av akrobatik, lindans, jonglering, dockteater och andra mera gycklarbetonade konster. Detta är dock en konstform som numera gått i graven, även om Samul Nori menar sig förmedla även delar av denna tradition.

De fyra musikerna i Samul Nori representerar dock traditionen i en ytterligt förfinad och avancerad form. Samtliga medlemmar är födda i musikaliska familjer och har lärt sin konst sedan tidigaste barnaår. Alla har också studerat för berömda mästare.

Gruppens ledare Kim Duk Soo, född 1952, är son till en professionell musiker som lät pojken studera changgo-spel redan som treåring. Som sjuåring vann han en av de årliga tävlingarna för nongak-musiker och under sin vidare karriär har han framträtt i mer än femtio länder.

Lee Kwang Soo är gruppens kwaenggwary-spelare (en liten handgong) men har också blivit ryktbar för den bönesång som inleder gruppens framträdanden. Han erövrade sitt första nationalpris 1962.

Choi Jong Sil tog sitt första nationalpris som årets bästa nongak-musiker vid sex års ålder. Han är utexaminerad från Söuls högskola för traditionell musik och verksam som koreograf och dansare vid den koreanska nationalbaletten och vid Söuls dansteater. Han är gruppens dansspecialist och spelar också puk (bastrumma eller puka).

Kang Min Seok är gruppens yngste medlem - sedan 1984.

Gruppens namn, Samul Nori, betyder ordagrant "fyra ting" och syftar på de fyra olika slaginstrumenten: kwaenggwary (handgong), ching (stor gong), changgo (tinglasformad trum-

ma) och puk (bastrumma).

Programmet börjar med pinari - sång och musik där musikererna enligt ritualens alla regler söker beveka makterna och skapa god andlig atmosfär.

Nongak-musiken delas in i tre typer efter olika områden inom landet. Sett från Söul söderut talas det om en vänster- och en högertyp av musik: chwado och udo. Den förstnämnda är ofta snabb och virtuos, den andra föredrar långsammare rytmer utom i vissa avsnitt som avser att visa en så tät gruppsamverkan som möjligt. En tredje typ skulle kunna uppfattas som en högt utvecklad och förfinas storstadsform.

Efter inledningen spelas först en musik byggd på tim-glastrummans solo, som förekommer inom alla de tre olika områdena. Efter solot följer en version av samma musik för hela gruppen.

Därnäst följer nio exempel på udo-stilen, vart och ett med egen rytmisk struktur.

Som exempel på chwado-stilen har Choi Jong Sil arrangerat en nongak från Koreas sydöstra övärld. I det andra och det tredje av de tolv avsnitten kan höras en marschliknande rytmik, som tyder på påverkan av gammal koreansk militärmusik. Ett senare avsnitt kan återföras på schamanistisk dans och en särskild berömd snabb 12/8-rytm.

Storstadstypen av nongak representeras av en rad stycken - snabba såväl som långsamma och i olika rytmiska mönster.

Programmet avslutas med en virtuos avdelning som närmast representerar den marknadsnöjesbetonade traditionen inom musikformen. Det här är en musik där en koreansk publik skulle kunna förväntas delta högst aktivt i vad som sker, både med rop och dans. Detta är en musik som i huvudsak försiggår i det fria och där de medverkande styr ut sig med långa band eller plymer fästade vid hattarna som fås att fladdra i konstfulla mönster.

Vid en intervju i New York där tolk fanns till hands berättade gruppens ledare Kim Duk Soo om traditionen bakom nongak att kringresande ensembler av musiker och dansare förr brukade engageras till skördefester och liknande på den koreanska landsbygden för att med sina schamanistiska ritualer beveka de onda andarna. Med tiden utvecklades dessa kringresande musiker till virtuoser med livslånga studier bakom sig. Oftast är fäderna deras första lärare, och lektionerna i dans och musik startar vanligen när barnen är i 4-årsåldern.

Numera finns bara något hundratal sådana professionella nongak-artister kvar, sammanräknat för Nord- och Sydkorea. Det var för att försöka rädda denna tradition till eftervärlden som gruppen Samul Nori bildades 1978.

Redan dansstegen uttrycker det traditionella ursprunget i bondekulturen. Tyngden i stegen förmedlar en jordbunden energi; man kan inte gå med lätta steg på fälten i risplanteringen. Ursprunget i schamanistiska traditioner är fortfarande påtagligt. I ett av numren står också ett schamanbord på scenen, prytt med offer till gudarna, däribland vanligen ett kokt grishuvud. När ensemblen vid något tillfälle bara lyckades komma över ett färskt, vägrade musikererna att lägga fram det: ingen värd skulle någonsin kunna tänka sig att servera sina gäster ett obehandlat grishuvud - en lika stor skymf vore det att erbjuda det till gudarna.

Jag är helt övertygad om att förfädernas andar och gudar hjälper oss att bevara denna musik, och vi är fyllda av tacksamhet mot dem för detta, slutar Kim Duk Soo.

Vid gruppens USA-besök skrev Los Angeles Times: "Förvisso är alla gruppmedlemmar präster och den upplevelse de förmedlade var nästan minimalistisk i sin kompromisslösa strikthet och slutenhet, i kontrast till de tillrättalagda koreanska blandprogram en amerikansk publik vanligen får se."

New York Times beskrev föreställningen i detalj och sammanfattade: "Här finns också det slags bravur som bara allt för klart avslöjar sig som inspirationskälla för vissa amerikanska dansexperiment. De fyra dansarna snurrar plötsligt vilt, medan de rör sig i cirkel, och deras rytmer växlar i distinkt modulerade strukturer. Lika prisade som Samul Nori blev av musiker vid sin debut här 1983, lika mycket övertygade de nu som en total teaterupplevelse."